

Met Compass AI naar veilige en schaalbare AI

Regina Beets-Tan

Laurens Topff

AI-implementatie in de zorg is geen toekomstmuziek meer. De uitdaging ligt echter in het verantwoord opschalen ervan. Met het onlangs gelanceerde Compass AI is er nu een uniek Europees kader om die uitdaging aan te gaan, met de radiologie als voortrekker.

De gezondheidszorg in Europa staat onder toenemende druk. Stijgende zorgkosten door een vergrijzende bevolking, een aanhoudend tekort aan zorgprofessionals en een groeiende administratieve last zetten de houdbaarheid van onze zorgsystemen op scherp. Tegelijkertijd worden nieuwe technologieën vaak wel geïntroduceerd, maar niet altijd systematisch beoordeeld of teruggeschaald wanneer ze onvoldoende waarde toevoegen.

AI-strategie

Deze ontwikkelingen onderstrepen de noodzaak van een fundamentele transitie naar een meer efficiënte, preventieve en patiëntgerichte zorg. AI heeft potentie om dit te transformeren. In de radiologie, traditioneel koploper in digitalisering, zien we hoe AI kan bijdragen aan gepersonaliseerde diagnostiek: betere triage, optimalisatie van workflows en hogere diagnostische accuratesse. Daarnaast

biedt AI kansen om toegang tot screening te verbeteren en verschillen in gezondheidszorg te verkleinen, vooral in regio's waar specialistische expertise schaars is.

Toch is er een duidelijke kloof tussen AI-ontwikkeling en daadwerkelijke implementatie op schaal. Veel AI-toepassingen blijven steken in pilots, *proof-of-concepts*

willen we met dit project de basis leggen voor veilige, schaalbare en patiëntgerichte AI in de klinische praktijk.

Kompas

Compass AI is een van de vlaggenschipprojecten binnen de recent gelanceerde *Apply AI Strategy* van de Europese Commissie (EC). Met deze strategie wil de EC

‘Veel AI-toepassingen blijven steken in pilots, proof-of-concepts of geïsoleerde implementaties’

of geïsoleerde implementaties. De vraag is hoe we AI veilig, effectief en duurzaam kunnen integreren in de dagelijkse klinische praktijk. Daarop wil Compass AI het antwoord geven. Met multidisciplinaire samenwerking, praktijkvalidatie en nauwe aansluiting bij Europese regelgeving

de kloof slechten tussen veelbelovende AI-innovaties en daadwerkelijke toepassing in elf strategische sectoren, waaronder de gezondheidszorg, om zo concrete maatschappelijke en economische impact in Europa te maken. Zo zei Europees commissaris voor Gezondheid Olivér Vár-

Consortium van Compass AI.

Werkgroepen van Compass AI.

heli bij de lancering van het project: 'AI kan precisiegeneeskunde verder brengen door preventie te verbeteren, klinisch onderzoek te versnellen, diagnoses nauwkeuriger te maken, behandelbeslissingen te optimaliseren en werkprocessen efficiënter in te richten. Voortbouwend op belangrijke prioriteiten van de Europese Commissie, zoals de European Health Data Space, zal Compass AI zorginnovatie stimuleren en het gebruik van AI in de zorg in heel Europa bevorderen.'

Versnellen

Compass AI staat voor *Community of Multidisciplinary Professionals Advancing Safe & Successful AI Implementation in Clinical Practice*. Het project richt zich expliciet op het versnellen van de veilige, effectieve en verantwoorde inzet van AI in de gezondheidszorg, met een duidelijke focus op kankerzorg en zorgverlening in afgelegen en onderbediende regio's. Nederland speelt hierin een centrale rol. Het MUMC+ en de Universiteit Maastricht fungeren als coördinerend centrum van dit Europese project. De wetenschappelijke coördinatie is in handen van prof. dr. Regina Beets-Tan (MUMC+/UM) en dr. Laurens Topff (Antoni van Leeuwenhoek). Daarmee neemt de radiologie een leidende positie in binnen dit Europese initiatief.

Schaalbaar en betrouwbaar

Met Compass AI wil de EC van belofte naar praktijk, en van losse initiatieven naar een duurzame, schaalbare en betrouwbare inzet van AI in de Europese zorg. Bij het versnellen van de veilige,

effectieve en verantwoorde inzet van AI in de Europese gezondheidszorg ligt de focus niet op het ontwikkelen van nieuwe algoritmen, maar op implementatie van gevalideerde AI in de klinische praktijk.

De multidisciplinaire aanpak maakt Compass AI onderscheidend. Het project brengt klinische experts (waaronder radiologen), AI-ontwikkelaars, IT-specialisten, ziekenhuisbestuurders, ethici, juristen, Europese beleidsmakers en patiëntenvertegenwoordigers samen. Succesvolle AI-implementatie vraagt niet alleen om technische validatie, maar ook om aandacht voor regelgeving, ethiek, workflow-integratie, aansprakelijkheid én acceptatie door zorgprofessionals en patiënten.

Testen in de praktijk

Een tweede uniek kenmerk van Compass AI is de sterke verankering in de klinische praktijk. Het project test AI-implementaties niet in laboratoriumomgevingen, maar in vier grootschalige pilotstudies verspreid over Europa. Deze pilots bestrijken uiteenlopende zorgomgevingen, van tertiaire centra tot streekziekenhuizen, en verschillende disciplines, waaronder radiologie, pathologie, chirurgie en eerstelijnszorg. Juist deze brede dekking maakt echte schaalbaarheid mogelijk. Door rekening te houden met verschillen in infrastructuur, organisatie en regelgeving tussen lidstaten, ontstaan richtlijnen die toepasbaar zijn in de volle breedte van de Europese zorg.

Praktische richtlijnen

Compass AI bouwt aan een gemeenschap van experts op het gebied van AI-implementatie in de zorg. Binnen deze community worden uitdagingen en succesfactoren systematisch in kaart gebracht. Op basis hiervan ontwikkelt het consortium praktische, evidencebased richtlijnen voor AI-implementatie. Deze richtlijnen worden iteratief verfijnd op basis van feedback uit de studies, pilots en de bredere expertcommunity. Een belangrijk instrument is een EU-breed interactief digitaal platform. Dit dashboard zal AI-toepassingen in Europa in kaart brengen, *best practices* delen en kennisuitwisseling faciliteren. Daarmee ontstaat een levend ecosysteem waarin radiologen en andere zorgprofessionals van elkaar kunnen leren.

Regina Beets-Tan en Laurens Topff

Wat levert Compass AI op?

Voor radiologen is de relevantie van Compass AI evident. AI-toepassingen zijn al onderdeel van het dagelijks werk, en hun rol zal alleen maar groeien. Compass AI levert voor de gezondheidszorg in het algemeen:

- praktische, stapsgewijze implementatierichtlijnen voor betrouwbare AI, afgestemd op specifieke klinische settings;
- een Europees netwerk van expertise;
- expertisecentra die robuust bewijs leveren voor veilige en rechtvaardige AI-toepassing;
- educatieve middelen om AI-geletterdheid te vergroten bij medische professionals, managers én patiënten;
- beleidsaanbevelingen die aansluiten bij Europese wetgeving en de dagelijkse praktijk.

Meer informatie is te vinden op: www.compass-ai.eu